

על סיכויי הפיסגה במוסקבה:

ברז'נייב יציע לניכסון:

כפייה על ויאט-נאם

תמורת נסיגת ישראל

סייגון תמורת

קאהיר

כ י בעוד שהנשיא ניצלה על אש קטנה בוויאט-נאם, ניצלים הסובייטים על אש דומה במצריים.

הקשר בין שתי הזירות כשני קצות אסיה הוא ישיר — אך הפוך.

עצלנים מחשבתיים רגילים ללמוד גזירה שווה על סייגון וירושלים, לעומת האנוני וקאהיר. זוהי הסימטריה האידיאלוגית, בי גללה הזמין לאחרונה שליט סייגון, הנשיא תיה, את משה דיין לביקור שני בוויאט-נאם הדרומית. (בפעם הראשונה נסע דיין, אז חבר-כנסת אופוזיציוני, לביקור "פרטי" בחזיתות ויאט-נאם, בנסיעה שאורגנה, מומנה ונוצלה על-ידי משרד-הביטחון הי אמריקאי לצורכי תעמולה.)

אולם כמציאות לא קובעת הי אידיאולוגיה, אלא המצב הממשי. מבחינה זו יש דמיון בין ירושלים והאנוני, לעומת סייגון וקאהיר.

כי האנוני, כמו ירושלים, היא המנצחת מבחינה צבאית. ואילו הצד המנוצח במיון רח הרחוק הוא סייגון, בת-בריתם של הי אמריקאים, בעוד שבמרחב המיזרח-תיכוני הצד המפסיד הוא קאהיר, בת-בריתם של הסובייטים.

זכן יש כאן רקע אידיאלי דמקראטיזמי. אין שמיץ של ספק כי לואונרד ברז'נייב יציע לניכסון, בצורה זו או אחרת, את העיפי קה הכאה: אתה תשפיע על הי ישראלים להוריד את הודיים מעד גרונו של סאדאת, ואנחנו נשפיע על חוויאט-נאם להוריד את הירדניים מעד גרונו של תיה.

קליינטים

קשים

י ו יכולה להיות עיסקה פשוטה וסביי (רה) אולם עומדים בדרכה מיכשולים רבים.

ראשית: גם האנוני וגם ירושלים הם קליינטים קשים, שאינם מקבי לים הוראות בנקי. אפשר לחזק, אך קשה להכריח.

שנית: המצבים בשתי הזירות שונים. האמריקאים רוצים להסתלק מוויאט-נאם, ומחפשים רק מוצא של כבוד. הסובייטים רוצים להישאר ולהתבסס במצריים. האמריקאים אינם יכולים לקנות להציל את המישטר של תיה, והם יסכימו בוודאי למישטר נייטראלי, או קואליציוני, בסיי גון. הסובייטים רוצים להציל את סאדאת, ולמנוע הפיכה פרו-אמריקאית במצריים.

שלישית: הסובייטים אינם יכולים להפיר את ויאט-נאם הצפונית בגלוי, כי הדבר ינוצל נגדם על-ידי הסינים בכל רחבי העולם הקומוניסטי. ניכסון אינו יכול להרגיז את ירושלים יותר מדי ערב

ואינו לארצות-הברית, מדחמת ויאט-נאם חשוכה מאודי-מאוד. כל גורלו של ניכסון תלוי במה שמתרחש בארץ האסיה-איתת הרחוקה. עובדה כפולה זו משמשת רקע לכל הביקור — והיא עשויה להשפיע מאוד על גורלה של ישראל.

האובייקט

הישראלי

י ניכסון מבקש להשיג כמה וכמה דברים במוסקבה. על כמה מהם אף הרחיב את הדיבור: הגבלת הנשק הגרעיני, הגברת יחסי-המיסחר, ועוד ועוד. אולם מטרתו העיקרית היא זו שעליה לא דיבר כלל: הוא רוצה שברית-המועצות תשפיע על האנוני לכרדת לאלתר שלום עם ארצות-הברית, בתנאים שהנשיא ניכסון יכול לקבלם מבלי לאבד את כסי הנשיאות בבחירות הקרובות.

יתכן מאוד כי עיתוי המיתקפה האחרונה של הקומוניסטים בוויאט-נאם, בא במיוחד כדי ליצור מצב זה ערב הביקור, לפי בקשתה של מוסקבה עצמה.

בחוגי הדיפלומטיה הסובייטית מתהלכת בימים אלה בדיחה: הקצין התורן האחראי להפעלת הטילים הבינוש-תיים, מוכרח ללכת לביתה-השימוש. הוא משאיר בחדר-המיבצעים את המנקה, ומשיבוע אותה שלא לגעת בכפתורים.

בחזורו, מבקשת המנקה סליחה. היא נגעה בטעות באחד הכפתורים.

"איזה כפתור?" צורח הקצין.

"הכפתור הזה," מצביעה המנקה.

"ברוך השם!" נאנח הקצין בהקלה, "זהו רק הולנר."

עובדה כפולה

ה בדיחה הזאת מסבירה נקודה מההווה תעלומה בעיני רוב הפרשנים בעולם. איך זה הסכימו הסובייטים לקבל את פני הנשיא ריצ'ארד ניכסון, כמה ימים אחרי שזה הטיל מצור ימי ואווירי על בתי בריחם הלוחמת, ויאט-נאם?

הרי במצב דומה, כשהיה הנשיא דווייט אייזנהואר צריך לבקר במוסקבה, ביטל ניקיטה כרושצ'וב את הביקור, מפני שארצות-הברית הטיסה מטוס-יריגול בשמי בריית-המועצות.

דיין בוויאט-נאם: הפעם לא

הבחירות, כי הוא זקוק לכסף יהודי, לאמי צעיהתקשורת היהודיים ולקולות יהודיים. אך ההיגיון היסודי של העיפי קה הוא מוצק מאוד. אמריקה יכני לה, בנראה, לבצע בקרוב מהפכה פרו-אמריקאית בקאהיר, בעזרת הממק הישראלי. זאת תהיה תכני מה נראה לסובייטים. לעומת זאת יכול ניכסון להיקבר בוויאט-נאם, אם תצליח המיתקפה הקומוניסטי מית שם לכבוש ע ימפתח ולמדי טט את מישטר סייגון.

כלים על הלוח

י תכן, כמוכן, כי ניכסון ישתדל לשלם לסובייטים במטבע אחרת עבור הסדר בוויאט-נאם.

ידוע כי הסובייטים זקוקים באופן דחוף לאשראי אמריקאי עצום, ולעזרה טכנית אמריקאית. הם זקוקים להון אמריקאי כדי להקים כמה מיסעלי-מפתח. בעיקר הם ררי צימ להיח קרצינור ענקי בסביר, שירי ביל נפט לנמל הצפוני מורמאנסק.

קשה לדעת מה חשוב יותר ליי שדיטי הקרמלין: למנוע תבוסה במצריים, או לשקם את המשק הי סובייטי. הם צריכים להעלות את רמת-המחיה של החמונים, כדי להקנות את עוקץ מרידת האיני טלונציה הצעירה ואת התכיעה למישטר ליברלי יותר.

כל זה לוטה עדיין בערפל סמיך. רק דבר אחד בטוח לגמרי: בפגישת שתי מעצמות-העל האדירות, כל המדינות הי קטנות אינן אלא כלים על לוח-השחמט. ויאט-נאם, ישראל, מצריים וכל השאר יכרי לוח לזו על הלוח, כשידי ניכסון וברז'נייב מסתובבות על השולחן.

הדיבורים המרגיעים של משרד-החוץ האמריקאי הם שטרות ללא כיסוי, למען האמריקאים. מחליט איש אחד — ניכסון, והוא יחליט בהתאם לאינטרס האישי שלו. הוא רוצה להיבחר מחדש. למען הסובייטיים, מחליט קומץ אנשים, שמיגוון הדי עות והאינטרסים שלהם שרוי בסוד כמוס. הסדר כפוי במרחב הוא אחד הי אסימונים שיהיו מונחים עדי השודי חן, בצד האמריקאי. אין כל ביטחון שיוכנס לקופת המישחק, אך אפי שרות זו היא סבירה מאוד.

הדיונאורים משוחחים: אנשי-מערות רועים

ניכסון בא כמבקש. אבל יש לו מה להציע בתמורה. והסובייטים זקוקים לכמה דברים הנמצאים באמתחתו של הנשיא האמריקאי. האובייקט העיקרי: ישראל.

החסבר להתנהגותו השונה זהה משונה של לואונרד ברז'נייב: ויאט-נאם אינה חשוכה לברית המועצות, אלא באופן שולי כדי. היא משוגה להולנר שבכדיחה.